

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5Co/123/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117219783
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Jamrich
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5117219783.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Miroslava Jamricha a členov senátu JUDr. Gabriely Veselovej a JUDr. Dagmar Cabadajovej, v právnej veci žalobcov v rade 1/ Ing. M. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. B. X, H., v rade 2/ JUDr. B. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, H., obidvaja právne zastúpení JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s.r.o. so sídlom Národná 17, Žilina, IČO: 368 486 54, proti žalovanému: T. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XX/XX, H., právne zastúpený JUDr. Ivanou Tomkowou, advokátkou so sídlom I. X, H. o zaplatenie 6.751,72 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov a o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 7C/45/2017-259 zo dňa 16.01.2019, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol. Ďalej rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v rade 1/ sumu 369,52 Eur s úrokom z omeškania 8% ročne od 17.08.2017 do zaplatenia a to všetko do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v rade 2/ sumu 862,20 Eur s úrokom z omeškania 8% ročne od 17.08.2017 do zaplatenia a to všetko do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu žalobcov v rade 1/ a 2/ zamietol. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rade 1/ v rozsahu 63,72%. Taktiež žalovanému priznal proti žalobkyni v rade 2/ náhradu trov konania v rozsahu 63,52%. Žalobcovia v rade 1/ a 2/ sa žalobou doručenou súdu dňa 30.06.2017 domáhali súdneho výroku, ktorým by súd v žalobe označeného žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcovi v rade 1/ sumu 2.025,52 Eur s úrokom z omeškania vo výške 8,05% ročne zo sumy 506,38 Eur od 01.01.2016 až do zaplatenia, 8% ročne zo sumy 1012,76 Eur od 01.01.2017 až do zaplatenia, 8% ročne zo sumy 506,38 Eur od 01.01.2017 až do zaplatenia a žalobkyni v rade 2/ zaplatiť sumu 4.726,20 Eur s úrokom z omeškania vo výške 8,05% ročne zo sumy 1.181,55 Eur od 01.01.2016 až do zaplatenia, 8% ročne zo sumy 2.363,10 Eur od 01.01.2017 až do zaplatenia, 8% ročne zo sumy 1.181,55 Eur od 01.07.2017 až do zaplatenia a náhrady trov konania. Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že žalovaný v rozhodnom období bol oprávnený užívať dotknutý pozemok v podielovom spoluvlastníctve žalobcov 1/ a 2/, a to na základe rozhodnutia súdu - uznesenia Krajského súdu v Žiline č. k. 10Co/312/2011-372 zo dňa 25.01.2012, ktorým boli dočasne upravené pomery vo vzťahu k užívaniu pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalobcov 1/ a 2/ žalovaným, a to tak, že žalobcovia 1/ a 2/ boli povinní umožniť žalovanému prístup a právo cesty peši a osobnými a nákladnými motorovými vozidlami k nehnuteľnostiam žalovaného evidovaným na LV č. XXXX a LV č. XXXX, vedených pre k. ú. H., a to cez dotknutý pozemok parcela KN-C č. 1744/2 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 329 m², k. ú. H. a zdržať sa akéhokoľvek konania smerujúceho k zamedzeniu takéhoto prístupu a práva cesty. Uvedenej

povinnosti žalobcov 1/ a 2/ tak nepochybne zodpovedalo právo žalovaného k dotknutému pozemku žalobcov 1/ a 2/, ktoré vzniklo na základe súdneho rozhodnutia (§ 489 Občianskeho zákonníka). To však neznamená, že by žalovaný bol oprávnený užívať akýmkoľvek spôsobom (teda aj spôsobom uvedeným v predmetnom rozhodnutí Krajského súdu v Žiline) bez poskytnutia primeranej náhrady vlastníkom dotknutého pozemku parcely KN-C č. 1744/2, k. ú. H., keďže nútené obmedzenie vlastníckeho práva nie je možné bez poskytnutia primeranej náhrady. (čl. 20 ods. 4 Ústavy SR) . Nárok obmedzeného vlastníka (v tomto prípade žalobcov 1/ a 2/) pozemku na poskytnutie takejto náhrady však nemá podobu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže k majetkovému prospachu žalovaného v tomto prípade nedošlo na základe ani jednej zo skutkových podstát uvedených v ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. ust. § 454 Občianskeho zákonníka. V danom prípade ide o originálny nárok žalobcov 1/ a 2/ vyplývajúci z ústavnej ochrany ich vlastníckeho práva. Ak teda ide o rozhodnutie o výške žalovaných nárokov, okresný súd vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu vecí dospel k záveru, že výška žalovaných nárokov zodpovedá výške opakujúcej sa odplaty (po dobu trvania obmedzenia vlastníckeho práva žalobcov 1/ a 2/) za zriadenie vecného bremena práva prístupu a cesty (peši a osobnými, či nákladnými motorovými vozidlami) cez dotknutý pozemok v spoluvlastníctve žalobcov 1/ a 2/. Súd teda vychádzal pri svojom rozhodnutí o výške žalovaného nároku zo znaleckého posudku č. 64/2017 znalca Ing. Igora Brezianskeho, ktorý stanovil hodnotu vecného bremena za rok 2015 vo výške 2071,53 Eur. Zároveň sa súd stotožnil aj s použitou metódou tohto znalca, na základe ktorej znalec následne rozdelil všeobecnú hodnotu ročnej odplaty za zriadenie práva vecného bremena podľa podielu výmery pozemkov jednotlivých vlastníkov, ktoré sú nevyhnutne prístupné z dotknutého pozemku vo vlastníctve žalobcov. Okresný súd na základe vyššie uvedeného žalobe v časti o zaplatenie žalobcovi 1/ sumy 2025,52 Eur a žalobkyni 2/ sumy 4726,20 Eur vyhovel v rozsahu zaplatenia sumy 369,52 Eur žalobcovi 1/ a sumy 862,20 Eur žalobkyni 2/ a vo zvyšnom rozsahu ich žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietol. Čo sa týka splatnosti záväzku žalovaného zaplatiť žalobcom primeranú náhradu za obdobie užívania ich dotknutého pozemku, súd vychádzal z ust. § 563 Občianskeho zákonníka, keďže pri uvedenom nároku čas plnenia nebol dohodnutý ani ustanovený právnym predpisom, alebo určený v rozhodnutí. Povinnosťou žalovaného bolo zaplatiť primeranú náhradu žalobcom prvého dňa po tom, čo bol o plnenie požiadaný. Vzhľadom k tomu, že žalobcovia 1/ a 2/ v konaní nepreukázali, že vyzvali žalovaného na plnenie skôr ako pred doručením žaloby žalovanému, súd v zmysle uvedeného a v zmysle ust. § 124 ods. 2 CSP považoval za výzvu podľa ust. § 563 Občianskeho zákonníka až žalobu, ktorá bola žalovanému doručená dňa 15.08.2017. Povinnosťou žalovaného bolo preto zaplatiť náhradu za užívanie pozemku žalobcov za rozhodné obdobie žalobcom najneskôr dňa 16.08.2017, žalovaný však nevykonal žiadne peňažné plnenie a dňom 17.08.2017 sa dostal žalovaný do omeškania s plnením peňažného dlhu, a od tohto dňa je povinný zaplatiť žalobcom aj úrok z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalovaný navrhol konanie v prejednávacom spore prerušiť do právoplatného skončenia konania Okresného súdu Žilina vedeného pod spis. zn. 13C/52/2012, okresný súd mal za to, že v prejednávacom spore nie sú splnené zákonné podmienky na prerušenie konania podľa ust. § 164 CSP, upravujúceho prípady, kedy súd podľa ust. § 162 ods. 1 CSP konanie preruší obligatórne a ani podľa ust. § 164 CSP, upravujúceho prípady, kedy súd môže konanie prerušiť fakultatívne, pokiaľ neurobí iné vhodné opatrenia. O nároku na náhradu trov konania rozhodol okresný súd podľa ust. § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, pričom žalobca 1/ si podanou žalobou uplatňoval nárok vo výške 2025,52 Eur, súd mu priznal sumu 369,52 Eur, žalobkyňa 2/ si podanou žalobou uplatňovala nárok vo výške 4726,20 Eur, súd jej priznal sumu 862,20 Eur. Pri percentuálnom vyjadrení úspechu obidvaja žalobcovia jednotlivo mali úspech 18,24%, ich neúspech jednotlivo predstavuje 81,76% čo je úspech žalovaného, žalobcovia čistý úspech nemali, čistý úspech žalovaného predstavuje 63,52% voči každému zo žalobcov, v ktorej výške súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania proti žalobcom 1/ a 2/ v rozsahu 63,72%.

2. Proti rozsudku okresného súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie v zákonom stanovenej lehote. Odvolanie podávajú proti výroku, ktorým okresný súd vo zvyšku žalobu žalobcov zamietol, a proti výrokom, ktorými žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rade 1/ v rozsahu 63,72% a ktorým žalovanému priznal proti žalobkyni v rade 2/ náhradu trov konania v rozsahu 63,52%. Majú za to, že súd dospel k nesprávnym právnym záverom. Súd nekvalifikoval nárok ako bezdôvodné obohatenie ale ako záväzkový vzťah v zmysle § 489 Občianskeho zákonníka. Okresný súd uviedol nesprávne, že medzi žalovaným a ďalšími subjektmi užívajúcimi KNC parcelami 1744/2 nevznikla pasívna solidarita podľa § 511 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia sa domnievajú, že okresný súd mal zaviazat' žalovaného na úhradu finančnej náhrady za vecné bremeno v celom rozsahu a nemal túto náhradu akýmkoľvek spôsobom percentuálne rozdeľovať. Okresný

súd výšku nároku určeného znalcom rozdelil medzi viacero subjektov bez akéhokoľvek právneho zdôvodnenia. Užívateľ KNC parcely 1744/2, ktorý má právny titul na jej užívanie nemôže sa finančne podieľať na náhrade za vecné bremeno žalovaného, ktorý užíva KNC parcelu 1744/2 bez právneho dôvodu. Poukazujú na to, že každý zo subjektov užíva ich pozemok za účelom prechodu a prejazdu v danom momente sám a v celom rozsahu. Predbežné opatrenie nezaložilo žalovanému titul na užívanie pozemku žalobcov a preto toto užívanie je potrebné naďalej považovať za bezdôvodné obohatenie. Súd taktiež nepripustil dôkaz žalobcov - znalecký posudok Ing. Boboľu. Žalobcovia nemohli uplatniť prostriedok procesného útoku - znalecký posudok v rámci sudcovskej koncentrácie konania, pretože znalec mohol tento znalecký posudok vypracovať najskôr v roku 2018 a v tomto roku prostriedok procesného útoku na súd aj predložili. Súd napriek tomu, že nemal ani zo strany žalovaného v rámci obrany predložený žiadny dôkaz o výške náhrady za zriadenie vecného bremena za rozhodné obdobie, vychádzal zo znaleckého posudku Ing. Brezianskeho, ktorý určoval výšku náhrady za vecné bremeno za obdobie do 30.06.2015 a rozhodné obdobie v tomto spore je od 01.07.2015 do 30.06.2017. Súd svojím postupom odňal stranám sporu právo na spravodlivý proces. Žalobcovia žiadajú, aby bol žalovaný zaviazaný aj na náhradu všetkých trov konania a ich právneho zastúpenia vo výške 100%. Vzhľadom na vyššie uvedené žiadajú, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby napadnuté rozhodnutie zmenil a zaviazal žalovaného na zaplatenie žalovanej sumy a všetkých trov konania a ich právneho zastúpenia vo výške 100%.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie aj žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Žalovaný sa stotožňuje s rozsudkom, ktorým okresný súd rozhodol o uplatnenom nároku žalobcov 1/ a 2/, čo do jeho základu, v súlade s bodom 46. odôvodnenia rozsudku, ako aj čo do spôsobu určenia jeho výšky titulom opakovanej odplaty za zriadenie vecného bremena práva prístupu a cesty cez dotknutý pozemok v spoluvlastníctve žalobcov 1/ a 2/, v zmysle bodov 48. a 49. odôvodnenia rozsudku, ktorým súd dal za pravdu argumentácii žalovaného v konaní zhrnutej v bode 22. a 31. odôvodnenia rozsudku. V rámci samotného výpočtu, na podklade ktorého súd dospel k výške nároku žalobcov 1/ a 2/ priznaného rozsudkom, špecifikovaného v bode 49. odôvodnenia rozsudku; žalovaný namietá len konečnú výšku priznaného nároku vychádzajúcu z určeného podielu na náhrade za zriadenie vecného bremena podľa znaleckého posudku č. 64/2017 súdom ustanoveného znalca Ing. Igora Brezianskeho vo výške 29,73%. Podľa názoru žalovaného znalec v znaleckom posudku č. 64/2017 správne použil metódu, ktoré je jediná objektívne možná a spravodlivá, na základe ktorej rozdelil všeobecnú hodnotu ročnej odplaty za zriadenie práva vecného bremena podľa podielu výmery pozemkov jednotlivých vlastníkov, ktoré sú nevyhnutne prístupné z dotknutého pozemku vo vlastníctve žalobcov 1/ a 2/, avšak nesprávne určil podiel žalovaného na náhrade za zriadenie vecného bremena vo výške 29,73% vychádzajúc z celkovej výmery pozemkov vo vlastníctve žalovaného v rozsahu 1419 m² podľa LV č. XXXX, č. XXXX a č. XXXX. Je teda možné konštatovať, že pozemok žalovaného parc. reg. C č. 1760/1 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 296 m² nie je nevyhnutne prístupný z dotknutého pozemku v spoluvlastníctve žalobcov 1/ a 2/, a teda celková výmera pozemkov vo vlastníctve žalovaného nevyhnutne prístupných z dotknutého pozemku v spoluvlastníctve žalobcov 1/ a 2/ predstavuje 1123 m², tomu prislúchajúci podiel žalovaného na užívaní dotknutého pozemku žalobcov 1/ a 2/ predstavuje 19,23% a podiel žalovaného na náhrade za zriadenie vecného bremena predstavuje 25,09%. V spojení s namietanou konečnou výškou priznaného nároku žalovaný namietá aj priznanú výšku prísľušenstva - úroku z omeškania. Na základe vyššie uvedeného navrhuje, aby odvolací súd rozsudok zmenil v rozsahu podľa obsahu tohto odvolania žalovaného.

4. Žalobcovia sa k odvolaniu žalovaného vyjadrili tak, že popierajú skutkové a právne tvrdenia žalovaného uvedené v jeho odvolaní. Tvrdia, že nie je pravdou, že dom na C. ulici č. XX nie je zásobovaný z ulice P.O. Hviezdoslava. Žalovaný nepravdivo tvrdí, že užívanie ich pozemku je u každého dotknutého vlastníka okolitých pozemkov limitované rozsahom dotknutého pozemku ostatnými vlastníkmi susediacich pozemkov a preto bolo potrebné určiť pomer, v akom by sa jednotliví vlastníci susediacich pozemkov mali podieľať na celkovej primárnej náhrade patriacej žalobcom za užívanie ich pozemku všetkými subjektmi. Poukazujú aj na to, že sám žalovaný považoval za primeranú odplatu za užívanie ich pozemku formou prechodu a prejazdu cez ich parcelu k stavbe prestavba a nadstavba PRIEMTO Žilina, ulica Hviezdoslavova, Železiarstva na základe uzavretia zmluvy o užívaní pozemku zo dňa 01.04.2010 vo výške 350 Eur mesačne. Žalovanému poslali výpoveď zmluvy z dôvodu, že napriek ich dohode o tom, že cez ich pozemok nebude prechádzať v súvislosti s výstavbou tejto stavby viac ako 5 až 7 motorových vozidiel, žalovaný podviedol nielen žalobcov, ale aj stavebný úrad, pretože namiesto

sedlovej strechy vybudoval na streche parkovisko v rozpore so stavebným povolením. V ostatnom sa pridriavajú tvrdení uvedených vo svojom odvolaní.

5. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcov vyjadril nasledovne. Žalovaný nesúhlasí, že medzi žalovaným a ďalšími subjektmi užívajúcimi parcelu KNC 1744/2 vznikla pasívna solidarita. Súd správne zohľadnil primeranú výšku náhrady pre oprávnené subjekty, na zaplatenie ktorého zaviazal žalovaného. Pokiaľ žalobcovia tvrdia, že žalovaný nie je obmedzený ostatnými subjektmi pri prechode a prejazde cez pozemok KNC parcela 1744/2, toto tvrdenie sa nezakladá na pravdivom ani reálnom stave. Žalovaný so žalobcami vedie na Okresnom súde Žilina obdobný právny spor pod sp. zn. 6C/255/2013, z ktorého je zrejmé, že predmetnú nehnuteľnosť využívajú aj iné subjekty. Podľa názoru žalovaného znalec Ing. Brezianský v znaleckom posudku č. 64/2017 správne použil metódu, na základe ktorej rozdelil všeobecnú hodnotu ročnej odplaty za zriadenie práva vecného bremena podľa podielu výmery pozemkov jednotlivých vlastníkov, ktoré sú nevyhnutne prístupné z dotknutého pozemku vo vlastníctve žalobcov 1/ a 2/, keď okrem iného postupoval v súlade s porovnávacou metódou. Žalobcovia predmetný znalecký posudok sami použili ako podklad tohto sporu a preložili ho ako dôkaz pri podaní žaloby pre účely výpočtu výšky ich nároku. Na základe uvedeného spolu s odvolaním odvolaciemu súdu navrhuje, aby zmenil napadnutý rozsudok v rozsahu podľa obsahu odvolania žalovaného.

6. Žalobcovia sa následne písomne vyjadrili k vyjadreniu žalovaného na ich odvolanie. Okrem skutočností uvedených v odvolaní a vyjadrení zdôraznili, že predbežné opatrenie len dočasne procesne upravuje vzťahy medzi účastníkmi konania, ale nevytvára žiaden hmotnoprávny - záväzkový vzťah medzi účastníkmi konania, nevytvára žiadny právny titul žalovanému na užívanie cudzieho pozemku. Pokiaľ žalovaný poukazuje na spor vedený na Okresnom súde Žilina sp. zn. 6C/255/2013, ide o spor, v ktorom v žiadnom prípade nebolo preukázané, že by žalovaný akýmkoľvek spôsobom bol prechode a prejazde cez KNC parcelu 1744/2 inými subjektmi obmedzovaný.

7. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranami sporu v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 219 ods. 3 CSP) napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti.

8. V zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. V zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. V zmysle ust. § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

11. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, prislúchajúceho spisového materiálu, vyhodnotení toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania strany konania konštatuje, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 191 a nasl. CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na citované ust. § 387 ods. 2 CSP, keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil.

12. S rozhodnutím súdu prvej inštancie, právnym posúdením veci, ako aj zdôvodnením rozsudku sa odvolací súd plne stotožnil a v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP na tento poukazuje. Odvolatelia k veci samotnej neuviedli žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav následne prijaté právne závery. Keďže súd prvej inštancie sa vypořiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli uvedené v podaných odvolaniach a na ktoré poukazovali odvolatelia aj v priebehu prvostupňového konania, odvolania nepovažoval odvolací súd za dôvodné, neuznal opodstatnenosť argumentácie odvolateľov, na ktorých založili svoje odvolacie dôvody, a preto napadnutý rozsudok okresného súdu, potvrdil ako vecne správny.

13. Pre zdôraznenie správnosti rozhodnutia odvolací súd ďalej uvádza nasledovné:

14. Žalobcovia v podanom odvolaní namietali, že okresný súd svojím postupom odňal stranám sporu právo na spravodlivý proces. Odvolací súd uvádza, že vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Civilným sporovým poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva.

15. Zákon teda výslovne trvá na tom, že k odňatiu možnosti konať pred súdom muselo dôjsť postupom súdu. Pod postupom súdu pritom treba rozumieť nielen postup senátu a predsedu senátu (samosudcu), ale aj faktickú činnosť súdu v širšom zmysle slova vrátane činnosti kancelárie súdu vykonávajúcej určité úkony v rámci jej pôsobnosti, ak vadný postup v tejto inej činnosti súdu sa následne premietol do vadného postupu senátu alebo predsedu senátu (samosudcu) prejednávajúceho vec, prípadne iného orgánu súdu povereného určitými úkonmi v civilnom konaní tak, že strane bola v dôsledku toho odňatá možnosť konať pred súdom v rozsahu oprávnenia daného mu zákonom. Po preštudovaní spisu a spisového materiálu odvolací súd konštatuje, že okresný súd postupoval správne a svojím postupom neodňal stranám sporu právo na spravodlivý proces vzhľadom na nižšie uvedené zdôvodnenie.

16. Žalobcovia 1/ a 2/ svoj uplatnený nárok právne kvalifikovali ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného, ktorý ho získal na ich úkor plnením bez právneho dôvodu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka. Okresný súd v napadnutom rozsudku poznamenal, že nie je viazaný právnou kvalifikáciou uplatneného nároku žalobcami a právne posúdenie je vecou súdu. Odvolací súd uvádza, že bezdôvodné obohatenie je právny inštitút, ktorý vznik obohatenia viaže na to, že na takéto obohatenie nebol právny dôvod, žiadna zmluva resp. dohoda alebo zákonné ustanovenie, čiže ide o obohatenie neoprávnené, teda neoprávnený majetkový prospech. Bezdôvodné obohatenie však nie je každé obohatenie sa dlžníka.

17. Závazkový právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikne len za splnenia určitých (zákonných) predpokladov, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby (obohateného), protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma, ktorá postihuje inú určitú osobu (postihnutého) a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou osobou a majetkovou ujmom inej určitej osoby. Napokon, že nejde o prípad, kedy Občiansky zákonník napriek majetkovému prospechu bezdôvodné obohatenie výslovne vylučuje. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané. (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19. januára 2012, sp. zn. 2 Cdo 92/2010)

18. Občiansky zákonník v niektorých prípadoch uvádza okolnosti, kde síce dochádza k majetkovému prospechu na strane jedného subjektu, avšak existujú iné dôvody, na základe ktorých Občiansky zákonník bezdôvodné obohatenie vylučuje (§ 455 Občianskeho zákonníka). O bezdôvodnom obohatení nehovoríme v prípade, kedy zákon hovorí o majetkovom prospechu jedného subjektu zmluvy, pričom druhému subjektu vznikne na tomto základe iné právo, ako právo na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 635 ods. 4 a § 636 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Typickým príkladom je napr. vynaloženie nákladov plnením povinnosti odvracať hroziacu škodu. O bezdôvodné obohatenie nejde ani v tých prípadoch, kedy zákon pri úprave záväzkových vzťahov ustanovuje účastníkom vydať plnenie, ktoré bolo samotným predmetom záväzku. Charakteristickým príkladom je prípad, kedy sa ručiteľ domáha sumy od dlžníka,

ktorú za dlžníka zaplatil veriteľovi podľa ustanovenia § 550 Občianskeho zákonníka. Ručiteľ, ktorý dlh splnil je oprávnený požadovať od dlžníka náhradu za plnenie poskytnuté veriteľovi.

19. V danom prípade nárok obmedzených vlastníkov pozemku (žalobcov 1/ a 2/) na poskytnutie náhrady nemá podobu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. V tomto prípade k majetkovému prospachu žalovaného nedošlo na základe ani jednej zo skutkových podstát uvedených v § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. § 454 Občianskeho zákonníka. Tak ako vyslovil okresný súd, jedná sa o originálny nárok žalobcov 1/ a 2/ vyplývajúci z ústavnej ochrany ich vlastníckeho práva. Žalovanému vznikla povinnosť, ktorú možno vyvodiť zo znenia čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, poskytnúť žalobcom 1/ a 2/ primeranú náhradu v peňažnej forme.

20. Čo sa týka namietanej výšky nároku, okresný súd pri rozhodnutí o jeho výške vychádzal zo znaleckého posudku č. 64/2017 znalca Ing. Igora Brezianskeho, ktorý stanovil hodnotu vecného bremena za rok 2015 vo výške 2071,53 Eur. Zároveň sa súd stotožnil aj s použitou metódou tohto znalca, na základe ktorej znalec následne rozdelil všeobecnú hodnotu ročnej odplaty za zriadenie práva vecného bremena podľa podielu výmery pozemkov jednotlivých vlastníkov, ktoré sú nevyhnutne prístupné z dotknutého pozemku vo vlastníctve žalobcov, pričom tak prislúchajúc podielu výmery pozemkov vo výlučnom vlastníctve žalovaného (parcely KN-C č.: 1760/1, 1760/2, 1760/7, 1744/10 1744/14), resp. v jeho podielovom spoluvlastníctve s T. E. (parcela KN-C č. 1744/13) k celkovej výmere pozemkov jednotlivých vlastníkov, ktoré sú nevyhnutne prístupné z dotknutého pozemku vo vlastníctve žalobcov, ktorá činí 29,73%. Uplatneným nárokom žalobcov 1/ a 2/ v súhrne zodpovedá ich peňažné vyjadrenie (všeobecná hodnota ročnej odplaty 2071,52 Eur x 29,73% = 615,86 Eur/ rok, za 1 rok 307,93 Eur): za obdobie od 01.07.2015 do 31.12.2015 vo výške 307,93Eur, za obdobie od 01.01.2016 do 31.12.2016 vo výške 615,86 Eur, za obdobie od 01.01.2017 do 30.06.2017 vo výške 307,93 Eur, teda spolu 1231,72 Eur, z toho žalobcom 1/ uplatnený podiel o veľkosti 3/10 zodpovedá sume 369,52 Eur a žalobkyňou 2/ uplatnený podiel o veľkosti 7/10 zodpovedá sume 862,20 Eur. S uvedenou metódou výpočtu sa odvolací súd plne stotožňuje a odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku.

21. K neodkladnému opatreniu odvolací súd uvádza, že podstatou právnej úpravy neodkladného opatrenia je upustenie od dočasnosti neodkladných opatrení, účelom čoho je odstránenie nedostatkov súvisiacich s nadväzným exekučným konaním, a upustenie od charakteru predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení neodkladných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa považuje za súčasť základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy SR, keď cieľom tohto návrhu je dosiahnuť požadovanú súdnu ochranu a právna úprava má zaručiť účinnosť poskytnutej súdnej ochrany. Zákon taktiež nevypočítava dobu platnosti neodkladného opatrenia. V právnej veci vedenej na Okresnom súde Žilina číslo konania 2C/155/2011 súd uznesením z 28.06.2011 nariadil predbežné opatrenie. Následne bolo toto uznesenie zmenené uznesením Krajského súdu Žilina zo dňa 25.01.2012 č.k. 10Co/312/2011, ktorý Krajský súd v Žiline nariadil predbežné opatrenie, ktorým žalobcom uložil povinnosť umožniť v tom čase navrhovateľom v rade 1/ až 11/ prístup a právo cesty k nehnuteľnostiam, stavbám zapísaným na LV č. XXXX., XXXX, XXXX, XXXX a XXXX cez pozemok KNC parcela č. 1744/2, pričom navrhovatelia boli povinní do 30 dní podať návrh na súd o zriadenie vecného bremena. Nariadeným predbežným opatrením vzniklo právo prístupu k nehnuteľnostiam, a teda právo prechodu cez pozemok. Na druhej strane k tomuto vznikla povinnosť, ktorá spočívala v obmedzení vlastníckeho práva, za ktoré patrí vlastníkom nehnuteľnosti náhrada.

22. Okresný súd nepripustil dôkaz znalecký posudok Ing. Bobuľu, od ktorého žalobcovia odvodzovali zmenu žaloby. Žalobcovia tento dôkaz nepredložili včas v procese konania podľa § 167 CSP, pričom boli poučení o sudcovskej koncentrácii konania. Okresný súd v napadnutom rozsudku uviedol, že žalobcovia neuviedli žiadne relevantné dôvody, ktoré by im bránili tento prostriedok procesného útoku predložiť skôr, pričom podkladom žaloby žalobcov bol znalecký posudok č. 64/2017 znalca Ing. Brezianskeho. Pokiaľ žalobcovia poukazovali na to, že zo strany žalovaného je spochybňovanie výšky odplaty a za týmto účelom si dali vyhotoviť znalecký posudok Ing. Ľubomírom Bobuľom č. 64/2018, žalobcom nič nebránilo v tom, objednať si vypracovanie nového znaleckého posudku minimálne potom, čo im bolo doručené vyjadrenie žalovaného k podanej žalobe a nie až s odstupom cca 14 mesiacov od doručenia repliky (28.9.2017) k podanému vyjadreniu žalovaného a potom z dôvodu jeho vypracovania podať návrh na pripustenie zmeny žaloby (30.11.2018), keď predmetný znalecký posudok ani v procese podľa § 167 CSP neexistoval a žalovaný k nemu ani v tomto procese nemohol zaujať žiadne stanovisko a preto

výsledky konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe. Súd preto nepripustil zmenu žaloby a s poukázaním na ust. § 143 ods. 3 CSP pokračoval v konaní o pôvodnej žalobe. Odvolací súd poznamenáva, že žalobcovia ani v odvolacom konaní neuviedli relevantný dôkaz o tom, že bez vlastnej viny tento dôkaz nemohli uplatniť skôr. Vzhľadom na hospodárnosť a rýchlosť konania je súd povinný rozhodnúť na základe dôkazov, ktoré sú mu aktuálne dostupné.

23. Odvolací súd dáva do pozornosti, že dokazovanie je osobitná činnosť súdu, ktorá je sústredená na nadobúdanie poznatkov o veci, ktorá už je predmetom súdneho konania. Základnou podmienkou pre začatie civilného sporového konania je teda existencia žaloby. Ďalším znakom civilného sporového konania je kontradiktórnosť konania v spojitosti s povinnosťou strán predložiť a zabezpečiť dôkazy na podporu svojich tvrdení (dôkazné bremeno). Podľa § 185 CSP môže súd vykonať len tie dôkazy, ktoré navrhli strany sporu, pričom sám rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Iba celkom výnimočne môže súd vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli strany sporu. Ide o prípady, kedy je kladený zvýšený dôraz na ochranu práv a oprávnených záujmov jednej zo strán, a to spotrebiteľské spory, konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, antidiskriminačné spory, a individuálne pracovnoprávne spory. Proces dokazovania je teda v civilnom sporovom konaní vybudovaný výlučne na princípe prejednávacom, princípe kontradiktórnosti konania, ako aj koncentračnej zásade. Súd má obmedzenú dôkaznú iniciatívu a táto sa presúva na procesné strany.

24. Strana sporu musí uviesť skutkové tvrdenia jasne, úplne a zrozumiteľne (povinnosť tvrdenia). Povinnosť tvrdenia je úzko spojená s dôkazným bremenom. Jej nespĺnenie má spravidla významné dôsledky pre rozhodnutie vo veci samej. Neunesenie dôkazného bremena totiž znamená neúspešnosť strany v spore. Samotná skutočnosť, či strana sporu, resp. účastník konania vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, nemá priamy vplyv na jeho povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a predložiť alebo označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi sporovými stranami v spore závisí na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti sporových strán. Obvykle platí, že žalobca je v zásade povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré opodstatňujú jeho ohrozené alebo porušené právo, resp. právom chránený záujem. Žalovaný je povinný (za predpokladu, že chce byť úspešný v spore) tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré právo žalobcu vylučujú. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2018, sp. zn. 2 Cdo 27/2017)

25. V zmysle § 153 CSP strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (teda najmä skutkové tvrdenia, popretia skutkových tvrdení, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom a hmotnoprávne námietky) nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú uplatnené včas aj vtedy, ak ich strana predložila ako reakciu na skutočnosti, o ktorých nevedela, ani ich nemohla predvídať, a ktoré vyšli najavo až po tom, ako mala strana povinnosť označiť a predložiť skutočnosti a dôkazy. Ak strana nepredložila prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, súd nemusí (fakultatívne) na ne prihliadnuť, pričom Civilný sporový poriadok demonštratívny výpočtom uvádza, že môže ísť napríklad o situáciu, ak by prihliadnutie na tieto prostriedky vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Ak by súd aplikoval § 153 ods. 2 CSP, a teda neprihliadol by na neskoro predložené prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, môže sa stať, že skutkový stav v čase vyhlásenia rozsudku môže byť iný než súdom zistený skutkový stav, preto je v ustanovení § 217 ods. 1 CSP ustanovené, že aj napriek tomu, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté. V prípade, ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany z dôvodu aplikácie sudcovskej koncentrácie konania neprihliadol, musí to uviesť v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

26. Zákonná koncentrácia konania predstavuje objektívnu časovú hranicu pre uplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktorá môže byť ešte sprísnená uplatnením sudcovskej koncentrácie. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí, ak súd neaplikoval sudcovskú koncentráciu konania. Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené. Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené

v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, alebo má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípadne ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Tieto prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, možno uplatniť najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti.

28. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd aplikoval ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V predmetnom odvolacom konaní podali odvolanie aj strana žalobcov aj strana žalovaného. Žalobcovia a ani žalovaný v odvolacom konaní úspešní neboli. Vzhľadom na to, že úspech resp. neúspech v odvolacom konaní je na oboch stranách rovnaký, odvolací súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

29. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 Civilného mimosporového poriadku, v ďalšom texte už len „CMP“).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)